

DÉJÀ VU

(Déjàvu)

Toneelspel in twee bedrijven

door

JOHN OSBORNE

vertaling

Paul Hof

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DÉJÀ VU - DÉJÀVU** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JOHN OSBORNE** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © MCMXCI by John Osborne

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **4** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bggt ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

JP - een man met grijs haar, van onbestemde leeftijd

Cliff - nog een man met grijs haar, van onbestemde leeftijd

Alison - dochter van JP, ongeveer 20 jaar

Helena - een knap meisje, wat ouder dan Alison

Teddy - een pluche beer

PLAATS:

Midden-Engeland

TIJD:

Heden

CLIFF: Ik heb zere voeten.

JIMMY: Dan moet je je sokken wassen.

uit: Look Back in Anger

Keep thou my feet; I do not ask to see
The distant scene; one step enough for me.

I loved the garish day, and spite of fears
Pride ruled my will; remember not past years.

And with the morn those angel faces smile
Which I have loved long since and lost a while.

John Henry Newman

NOOT VAN DE SCHRIJVER:

“**Look back in anger**” (*Omzien in wok*) wemelt van de regieaanwijzingen, en de meeste daarvan zijn pijnlijk weinig behulpzaam. Sindsdien heb ik geprobeerd ze te vermijden. In die tijd echter waren ze voor een schrijver nog bitter noodzakelijk als hij zijn bedoelingen duidelijk wilde maken. Acteurs en ook regisseurs wilden letterlijke aanwijzingen, niet alleen over motivaties (“Waarom zeg ik dit, als ik net het tegenovergestelde heb gezegd?”), maar ook bijvoorbeeld over waar ze moesten gaan zitten. Die tijden zijn allang voorbij, maar toch moet er iets gezegd worden over de conversaties van JP, met name de latere. Soms krijgen deze een bijna stijve, berekende formaliteit. Dit is echt de bedoeling. Ze wekken doelbewust de indruk van *recitativo* en ‘t is niet altijd makkelijk om uit te vinden waar de *aria* begint. Waar dergelijke passages voorkomen, moeten ze met de nodige vlotheid worden vertolkt, en zo lichtvoetig als mogelijk. JP’s spitsvondigheden worden terloops weer onderuitgehaald. Het is lezen, oppikken en wegleggen.

Zonder te veel beperkingen te willen opleggen bij de interpretatie van deze rol, is het toch van belang om, wat met ‘n saai woord heet: richtlijnen, te geven. Deze kunnen worden gevolgd zonder de acteur te veel te belemmeren in zijn vrijheid van interpretatie. Het oorspronkelijke personage Jimmy Porter werd vaak niet goed begrepen, vooral door de nadruk die kwam te liggen op ‘t woord “*anger*” (*woede, boosheid, toorn*) en door de uitvinding in de pers van de term “*angry young man*”. Deze veelgehoorde misvatting leidde dikwijls tot schrille of saaie uitvoeringen.

Omstandige theorieën over Jimmy Porter’s sadisme, zijn anti-feminisme en verborgen homoseksualiteit worden door bepaalde strijdlustige “*academici*” nog altijd verkondigd aan lichtgelovige studenten. Deze misvattingen zijn een eigen leven gaan leiden, en ze blijven wortel schieten onder wie beter zouden moeten weten. JP is een komisch karakter. Hij maakt een hoop drukte, maar wekt ook, zoals ook Malvolio of Falstaff, een onontkoombare melancholie. JP is een man met zachte, kwetsbare plekken, die voortdurend bezeerd worden door een ruwe en opdringerige wereld. Het wezen van deze rol komt ‘t beste tot zijn recht in een *milde* benadering. Met andere woorden, het is niet per se nodig of raadzaam om bitterheid op een bittere, en woede op een woedende manier tot uitdrukking te brengen. Dingen moeten fijnzinnig uit de lucht worden gegrepen en niet als de

stenen van een straatvechter naar de vijand worden geslingerd. Dit gold destijds voor "*Look Back in Anger*". Het geldt nog sterker voor wat men mag beschouwen als een "*Look Back II*".

EERSTE BEDRIJF

(zondagmorgen tegen 't middaguur. De grote keuken van een groot herenhuis op 't middenengelse platteland. De inrichting van zo'n ouderwetse keuken is grotendeels bewaard gebleven – dit was ooit de centrale werkruimte van een groot, welvarend huishouden. Het is misschien wel 't oudste deel van 't gebouw, want originele stenen bogen uit een vroegere periode leiden naar een grote provisiekamer, en naar ruimtes voor het ophangen van jachtwild, of het bereiden van andere vruchten van 't land. Antieke haken hangen omlaag vanaf 't hoge plafond en een groot "Aga" kachelfornuis beheerst een kant van het toneel. Deze sfeer van praktische arbeidzaamheid is aangepast aan 't moderne wooncomfort, zonder teveel te leunen op modieuze "Country Style" inrichting. Het resultaat is 'n prettige combinatie van kamer en keuken – 'n plaats waar men samenkomt om te koken, te eten, te praten, voor de gezelligheid. De warme gloed van de Aga verspreidt 'n aangenaam machinekamerachtig licht door de rest van de ruimte. Een grote, lege hondenmand met uitpuilende harige dekens staat naast de kachel. Daar staan of hangen ook 'n jachtgeweer en 'n patroongordel. Upstage kijken grote, hoge ramen uit over 'n wijds, parkachtig landschap met in de verte heuvels en weiden en bossen. Misschien is één kant van 't toneel afgescheiden van de rest, maar dan op zo'n manier dat de spelers elkaar kunnen zien en spreken. Het centrum is die grote werkruimte. Daar bevinden zich twee diepe gootstenen, die niet te erg zijn opgesmukt, vooral niet met van die kitscherige boerenspullen uit tijdschriften voor "landelijk leven". Kortom, dit is 'n rustgevende, niet al te functionele plek, – zeker niet hightech, – waarin 't goed kletsen is tijdens 't aardappels schillen of veren plukken. De wanden van de kasten hangen vol met oude ansichtkaarten en zijn subtiel verlicht. Aan de muren hangen prenten en posters. Een houten tafel, die gebruikt wordt om aan te eten zowel als aan te werken, staat centraal op 't toneel. Aan weerszijden staan ruime, makkelijke fauteuils, leunstoelen. Verder is er 'n houten zitbank, 'n schommelstoel, en er staan enkele stoelen in Windsor-stijl.

*Aan een muur hangt 'n wandbord in Victoriaanse stijl met de tekst:
THANK YOU FOR NOT SMOKING. Vlak daarbij nog 'n andere:*

THOU GOD SEEST ME.

*Als het doek opgaat staat Alison gebogen over 'n veelgebruikte strijkplank. Ze draagt 'n T-shirt met 't opschrift: **IK BEN UITSCHOT**. In de twee leunstoelen zitten, respectievelijk rechts en links, JP en Cliff. Alleen hun benen zijn zichtbaar, onder de kranten die hen voor de rest aan het oog onttrekken. Tussen hen in staat de tafel, waarop 'n pluchen teddybeer zit, omgeven door 'n woud van kranten en weekbladen. Wanneer wij hen tenslotte te zien krijgen, blijkt JP informeel maar duur gekleed te zijn. Cliff gaat ook zo gekleed, maar dan 'n beetje minder duur. Wolken rook uit de pijp van JP vullen de kamer. Het enige geluid is 't neerzetten af en toe van 't strijkijzer op de plank. Het is 'n koude, grijze zondagmorgen in februari. Soms kiert 'n zonnestraal binnen door de tuindeuren)*

JP: *(vanachter de krant) Hé hallo, Bernardo! (stilte. JP legt zijn krant opzij en kijkt rond. Er gebeurt niets. Hij wacht, luistert, staart naar de krant waarachter Cliff zijn gezicht verborgen houdt. Leunt dan voorover) Hé hallo, Bernardo! (geen reactie. JP wacht nog even, pakt zijn krant en verdwijnt er weer achter. Stilte. Alison onderbreekt haar werk, kijkt naar de twee leunstoelen, duwt 'n lok haar uit haar gezicht. Ze loopt naar de radio die in een van de kasten staat en zet hem aan. Na wat vakkundig gemorrel slaat 't apparaat aan en klinkt harde popherrie. Ze kijkt even naar Cliff en JP, draait dan 't geluid terug, zij het naar 'n volume dat voor normale mensen nog steeds veel te hard is, en gaat terug naar de strijkplank, waar ze haar werk voortzet met wat meer plezier. Een tijdje lang is er geen reactie van Cliff of JP. Dan laat JP zijn krant zakken en luistert. Langzaam en doelbewust staat hij op, loopt naar de radio en zet hem uit. Hij kijkt naar Alison, die zuur glimlacht en 'n hoofdtelefoon opzet. Hij kijkt of Cliff reageert, loopt terug naar zijn stoel, pakt zijn krant op en verdwijnt er weer achter. De kamer blijft stil, alleen klinkt af en toe 't gekletter van 't strijkijzer. Dan legt JP zijn krant weer neer om zijn pijp nog eens op te steken. Rook wolkt omhoog als hij 'n regelmatig vuur trekt en tevreden verdwijnt hij weer achter zijn krant. Alison begint te hoesten. Stilte. Cliff laat zijn krant zakken en staart naar de krant waarachter zware rookwolken opstijgen. Alison hoest opnieuw. Even lijkt het of Cliff wil protesteren, maar hij trekt zich weer terug*

achter zijn krant. Opnieuw is 't stil totdat JP zijn krant neerlegt, rondkijkt en opmerkt) Waarom heb ik dit toch iedere zondag? (pauze) Ik denk steeds dat 't vrijdag is.

CLIFF: Nou, 't *ís* zondag.

JP: *La paix du dimanche.*

CLIFF: Wat wil dat zeggen?

JP: Een of ander listig Frans stuk dat ik verwacht. Alleen maar bombast en logica en geen ballen.

CLIFF: Je meent 't. Wist je dat...

JP: Wat?

CLIFF: Dat 't gisteren Valentijnsdag was?

JP: Oh. Ja.

CLIFF: Maar voor mij geen kaart op de mat, maat.

ALISON: Ik heb 'r jou een gestuurd.

CLIFF: Oh, da's leuk.

ALISON: Misschien komt ie morgen.

CLIFF: Dat is erg attent, Alison.

JP: Ze is ook erg attent. Misschien wat traag.

CLIFF: Iets om naar uit te kijken.

JP: Het werd tijd dat jij es ging vooruitkijken.

CLIFF: Zouden we allemaal moeten.

JP: Ik zag altijd op tegen morgen. Nu alleen nog tegen vandaag. (*zingt zacht, 'n blues*) *Woke up this mornin', hopin' the day wouldn't come / Woke up this mornin', but it wouldn't go away...*

CLIFF: *Blind Lemon Porter...*

ALISON: *Blind* wie?

JP: *Gisteravond in mijn bed, had ik de blues over vandaag...*

CLIFF: Jouw zondag.

JP: *En ik werd vanmorgen wakker, zo moe en jong en traag...*

CLIFF: Och, je ziet er dan wel *gedateerd* uit, maar: nog vol kracht, man, nog vol kracht...

JP: *Nu wacht ik op de avond, en ik voel me nog jonger.../ En hoop maar dat morgen...*

CLIFF: ...*niet meer opdaagt...*

JP: ...*niet nog erger is dan vandaag...*

CLIFF: ...*Waar is mijn Valentijn?*

JP: Teddy heeft je 'r eentje gestuurd.

CLIFF: Ongefrankeerd, ongetwijfeld.

JP: *En ook die bloedrooie schemer krijgt de blues niet verjaagd...*

CLIFF: Geen bloedrooie schemer meer, Kolonel. Geen blues meer. Probeer soul...

JP: Wat is *dàt* nou weer?

CLIFF: Vraag maar aan je dochter.

JP: Hier! Gisteren. Tussen de advertenties voor Gemeentelijke Creatieve Project Managers, vinden wij ook de pedantenkrant. (*pakt 'n andere krant*) Hier: zes hele pagina's. Hier moet 't ergens staan, 'n ritmisch berichtje van gewaagde, onbeantwoorde, schaamteloze liefde. Ervaren Rassen Ambtenaren... Ja, hier. Biggie Knor stuurt Kusjes Knor naar Mammie Biggie Knor en Krulletje Wiebel naar Prulletje Piepel...

CLIFF: Snuffelkont wil Knuffelbroek voor altijd en eeuwig Kentish Town Nestelbank Bibelebensebergjes...

JP: En allemaal doctorandussen en Harvardlui...

ALISON: Hier staat er eentje naast de Juridische Rubriek. Stoute Jongen Wittgenstein moet Mammie Krentewegerwinkel hebben. Altijd en altijd en altijd.

CLIFF: Pinkel Pinkel Teggy Tinkel – Ik hou zo van jou Berenkinkel.

JP: Dat klinkt als Teddy.

CLIFF: Als dat zo is, dan is het aan hemzelf.

JP: Nogal wiedes, lijkt me.

ALISON: Eekhoortje Zonder Huur voor altijd en eeuwig voor smerige ouwe beren. Hou me klauw, en ik warm die van jou voorgoed.

CLIFF: Oh – m'n eigen grandioze invoegsel.

JP: Dat – is wel weer genoeg walging.

CLIFF: Helemaal mee eens. Teddy is misselijk. Nukker.

JP: Kentish Town is heus uit steviger hout gesneden.

CLIFF: Nou, ja, 't is moeilijk te geloven.

JP: Ja, 't is niet **verantwoord**, vind je wel?

CLIFF: Nee, duidelijk niet. Had in onze tijd niet gekund. *(ze pakken de kranten weer)*

JP: Volwassen mensen. Erg gênant, hoor. *(stilte)*

CLIFF: Snuffelkont, Knuffelbroek.

ALISON: Bah!

JP: Bah. *(pauze)* Schenk nog eens wijn voor me in, Whittaker?

CLIFF: Schenk zelf maar.

JP: Jij zit 't dichtste bij.

CLIFF: Jij bent 't oudste.

JP: Da's waar. *(Cliff schenkt nog wat bij. JP nipt bedachtzaam)* Ik voel me niet lekker.

CLIFF: Dat telt niet mee.

JP: Nee.

CLIFF: Je hebt al anderhalve fles achterover.

JP: Deze wijn is excellent. Terughoudend, de meest verachte deugd, maar **au fond**...

CLIFF: ...**au fond**...

JP: Brutaal, subversief en ordinair zinnelijk.

CLIFF: Dus wat is het, nee laat me raden, Kolonel, vriend-van-me?

JP: Hersenpeuk.

CLIFF: Oh ja. Heel toepasselijk voor jou.

ALISON: Ja. Peuken op 't brein.

CLIFF: Precies. Peuken. Sigaretten, tabaksrook, sodemieters, hersenen, wegwijnen.

CLIFF & ALISON: Hersenpeuk! *(ze lachen allebei)*

JP: Zo'n komiek stelletje toch. De leidinggevende echelons van de televisiewereld waren geknipt voor jouw slag, Whittaker. Het was wijs van jou dat je mijn advies volgde en die regisseurs- cursus deed toen ze destijds op 't stadhuis onze vergunning voor straatverkoop introkken. *(tegen Alison)* Hij zei tegen de **BBC** dat hij van 'n mijnwagentje was afgekieperd, en dat zagen ze daar als 'n proeve van spitse, Welshe humor. Zo was 't toch?

CLIFF: Waar, jông.

JP: Jông. Luister naar de wilde woudklanken van Schapenland. Zeven en dertig jaar lang heb ik moeten luisteren naar 't gezever van die halfgare zwartbijbelige breikous, moeders eigen methodistische lievelingskweler. Ga jij echt de rest van je leven **zó** praten?

CLIFF: Zo heb ik altijd gepraat.

JP: Ik maar denken dat ik je d'r af had.

CLIFF: Die opmerking is zeer ongepast.

JP: Je hebt gelijk. **Niemand** heeft gepast.

CLIFF: Teddy vindt hem ongepast.

JP: Niet doen – niet achter Teddy verschuilen. Niemand heeft hem gevraagd, (*tegen Teddy*) niet, hè? Oh, ik ken **àl** die stembuigingen, behoedzaam, geslepen en betamelijk. Weet je wat zijn moeder zei toen ze thuiskwam van de verongelijkte mijnwerkersvrouwenexcursie naar Florence met de touringcar?

CLIFF: Oh, God!

JP: “Zo, wat vond u van de excursie naar Florence, mevrouw Lewis?”
“Oh, 't was fijn! De busrit was fijn. Al 't bier, de chips en 't zing'n”.
“Maar wat vond u nou van Florence?” “Florence?” “Ja, Florence!”
“Oh, dat. Nou. Ik denk. Nou... daar is goed over nagedacht.”

CLIFF: Je doet zeer neerbuigend.

JP: Natuurlijk.

CLIFF: En voorspelbaar. En – hatelijk. Hatelijk en voorspelbaar.

JP: Jij was altijd zo lekker beledigend. Zijn vrouw, de arme, lieve Ellie, moge de Heer in zijn oneindige protestantse opgewektheid haar zegenen en behouden voor het zo lang uit mijn handen houden van deze schapenlandse voorkamermuis.

CLIFF: (*tegen Alison*) Hij kan wel aardig overweg met de Keltische cadans, hè?

JP: Weet je 't nu weer, mediawijsneus uit Wales?

CLIFF: Op zijn onbeholpen manier dan. Denk jij dat Lord Sandy acteur had moeten worden? Een hoop mensen dachten dat ie dat al was... Nu zien we hier zelfs 'n vleug **hiraeth**: mijn pony Porter, in de rol van 'n raszuivere volbloed.

JP: Jij had nooit stijl, geen vindingrijkheid, jij bent hersendood qua spontaneïteit...

CLIFF: Let wel, hij is zelf half Welsh.

ALISON: Weet ik.

CLIFF: Geboren in **Monmouth**. En dat lag altijd in Engeland.

JP: Ligt 't nog.

CLIFF: Maar de dienstregelingen op de perrons zijn in 't Welsh. En hij is pissig omdat hij ze niet kan lezen.

JP: Nou, ik weet anders 't Welsh voor: "Mag ik alstublieft 'n pakje sigaretten?"

ALISON: Hoe gaat dat dan?

JP: (*precies*) **Am cwn amwrn dai llangollen barra kowse...** pakje sigaretten!... Zo!

ALISON: Hou de Engelsen uit Wales.

CLIFF: Absoluut. Wat heb **jij** voor Wales gedaan?

JP: Waarom dacht jij dat ouwe **Offa** zijn dijk dwars over de weg lei? Om jullie, donkere, harige kereltjes met punthoeden buiten te houden. Goeie ouwe Ellie had jou ook precies op je fijne, kleine plekje.

CLIFF: (*tegen Alison*) Hij verzint maar wat, weet je dat. Zijn geheugen is oververhit. Wat is t'r dan, Lord Sandy?

JP: Toen jij mij achterliet in onze flat, en mij opzadelde met onze bloeiende, ja bloeiende snoepkraam...

CLIFF: Achterlaten... zijn vriendin trok bij 'm in, bedoelt ie...

JP: Ik zei toen – wat jij je niet meer kunt herinneren – dat een of andere eerbare dame uit **Pinner** of uit **Guildford** hem binnen 't half jaar in zijn geheel naar binnen zou schrokken.

CLIFF: Britten eruit!

JP: Ik ben **géén** Brit. Ik ben Engels.

CLIFF: Gods meest goddelijke gift.

JP: Wat je zegt. Niet dat ik leef dus, of mijn woonst heb in de tribale sloppenwijk die men 't Verenigd Koninkrijk noemt. Nee! Ellie is met je getrouwd, heeft je naar de studio's gestuurd, en hier zit je dan, zo blank als 'n lelie, allemaal dankzij Ellie, en niet uit **Pinner** of uit **Guildford**, nee, uit **Abergavenny**, oorlogscel van **Rudolf Hess** en buurdorp van de stichtingsheilige van het Ziekenfonds.

CLIFF: Die rots waarop deze natie rust.

JP: Weet jij wat Ellie zopas nog zei?

CLIFF: Ik wou dat ze nu hier was.

ALISON: Ik ook.

CLIFF: T.S. Eliot en Pam. Die act is nooit echt van de grond gekomen.

JP: Waar stuur jij op aan?

CLIFF: Niets, loodsman van mijn ziel, niets.

JP: Hoe 't ook zij, **zij** heeft nog nooit van T.S. Eliot gehoord. Die deden allemaal Elton John voor hun leeslijst. Toch?

ALISON: Virginia Woolf, dus.

JP: En wie nog meer?

ALISON: Ze mag hem niet echt.

CLIFF: Wie – **Virginia Woolf**?

ALISON: Ellie. Hem.

CLIFF: Ik denk niet dat dat klopt.

ALISON: Je wilt 't gewoon niet toegeven... geen van jullie, na 'n heel leven.

CLIFF: Ze is erg dol op Lord Sandy.

ALISON: Niet. Hij maakt haar van streek.

CLIFF: Nee, niet.

JP: *(met Amerikaanse tongval)* Wij hebben 'n klein probleem in communicatie als menselijke wezens, maar ik ben er zeker van dat jullie 't met mij eens zijn dat dit één van de grote dilemma's van onze tijd is. Jij en ik, wij hebben 'n communicatieprobleem op 'n aantal terreinen, die heel hard aan herstructurering toe zijn.

CLIFF: Wat betekent dat jij hem ook niet mag. Van wie heeft hij toch die weerstaanbare charme. Van zijn moeder? Ik denk 't niet.

JP: Zij zou nu onder ons moeten zijn. Mijn moeder? Deze wereld was geschapen voor haar en haar haren. Helaas, zij is vredig ontslapen, tijdens 't kijken naar "**Coronation Street**", terwijl de hulp in de huishouding zichzelf aan haar handtasje hielp, en nog 'n wijle voordat zo'n halfgare snikzuster de wonderziekte hypothermie verzon, 'n aandoening die haar grootmoeder onbekend was, die nog net zo lief was gestorven aan 'n overdosis paling.

CLIFF: Je doet erg onverschillig, moet ik zeggen. *(tegen Alison)* We hadden destijds 'n andere levensstijl.

JP: Zoals we destijds niet van die suffe woorden als “levensstijl” gebruikten. Waarvan het nastreven beperkt is tot diegenen die niet in staat zijn tot wat voor stijl dan ook.

CLIFF: Zoals ik.

JP: Precies. Wat ik wist was dat ik later **géén** lid van de gemeenschap wilde worden.

CLIFF: En dat ben je ook nooit geworden.

ALISON: Of van ‘t menselijk ras.

CLIFF: Een gevoelige klap. Voor de jeugd. Je had kunnen worden zoals deze vrouw. (*Krant*)

JP: Welke vrouw?

CLIFF: Een vrouwelijk arts. Ze is onze deskundige bij uitstek op ‘t gebied van anale verwijding bij misbruikte kinderen.

JP: Zo. Denk eens aan al die wegen die voor je open hadden gelegen.

CLIFF: Of gesloten. Maar ze heeft wel ‘n geinig loensje over zich.

JP: Dat verbaast me nauwelijks. Ik mag dan geen herkenbaar of geloofwaardig lid van de gemeenschap zijn maar ik zet tenminste niet mijn postcode op mijn briefpapier.

CLIFF: Oooh! Er was een tijd dat je “postpapier” gezegd zou hebben. Maar ik zal ‘t niet verder vertellen, hoor. En verder zegt Ellie dat we die postcodes **móeten** gebruiken.

JP: Ja, vooruit dan, we moeten ‘t systeem ook niet in de war sturen. Ellie heeft gelijk. Weet je wat ze nog meer zei bij haar laatste visite?

CLIFF: Moet ‘t?

JP: Ik heb hem daar, dat misbaksel, die verwaande Welshe nikker, met de Kerst ‘n prachtige, exquisiete kitschtrui cadeau gedaan. Van ‘t meest schitterende wit – om die vuilgekoekte proleten- huid van ‘m een beetje mee op te vrolijken. Een elegant en amusant motiefje...

CLIFF: Motiefje?

JP: Hij heeft hem aangeprobeerd, en ik moet zeggen hij stond niet beroerd als je bedenkt wat voor strompelend ondercreatuur hij is. Gaat ie naar Ellie voor haar oordeel en weet je wat ze zegt? “Mooi, Cliff! Alleen, als je hem draagt, wordt ie vies”.

CLIFF: Ja, maar hij **wàs** ook te mooi om te dragen, heus.

JP: Ah, zo'n huwelijk van avontuurlijke geesten. (*stilte*)

ALISON: Ik snap niet wat daar nou zo leuk aan is. (*stilte*)

CLIFF: Wat geef jij op voor de Vastentijd?

JP: Hm?

CLIFF: Wat geef jij op voor de Vasten? (*even stil*)

JP: Etnische cultuur. En jij?

CLIFF: 't Alternatief Gebedenboek.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto